

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak teden. Naročnina letna 60 Din za trosenatno 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šte. rač. 11.153. Telefon 3113

Koliko časa še?...

Tako se vprašujejo dan za dnem in leto za letom državni nameščenci in zlasti še učitelstvo. Ni to vprašanje samo enega sloja, temveč indirektno celotnega našega narodnega gospodarstva. Ne maram pretiravati, zato naj navedem samo klasičen primer pravega gospodarskega duha. Znani ameriški avtomobilski kralj Ford plačuje svoje delavce tako dobro kot menda noben drug kapitalist. V svojih izjavah poudarja, da mu taki poviški plači prinašajo vedno večje in večje dohodke. Čim več denarja ima delavec, tem bolj brezskrbno ga trosi za najrazličnejše predmete, ki jih dobi v njegovih mnogovrstnih podjetjih. Prav takega mnenja so nekateri drugi veliki gospodarstveniki.

Iste razmere kot pri posameznih gospodarstvih v našem, vladajo v velikem tudi v državi. Saj vidimo, da je v zadnjem času sanacija naših združnih ustanov in pomoč kmetkemu stanu že precej pregnala gospodarsko mrtvilo, ki je ležalo nekaj let nad nami. Kakor hitro pride denar med ljudi, se sprostijo vezane energije in hite popravljati, kar je bilo zamujenega v mrtvi dobi.

Uradniški stan je eden tistih, ki v veliki meri skrbi za stalen denarni obtok. Nanj je navezan trgovec, obrtnik in kmet, v obilni meri tudi znanost in umetnost. Vsaka motnja njegovega gospodarskega stanja se pozna pri vseh navedenih.

Državni nameščene ne spada k tistim patriotom, ki spravljajo svoj odvišni denar v nogavice ali celo čez mejo, ampak hoče za svoje pošteno zasluženi denar predvsem dostojnega življenja, primerne stanovanja, si poskrbi duševnega razvedrila s knjigo ali z drugimi kulturnimi pripomočki. V nekaj dneh je že ves njegov razpoložljivi denar zopet v rokah drugih. To gre mesec za mesecem in v nekaj letih se to mora nekje poznati.

In danes? Ni treba naših lamentacij, vprašajte obrtnika, trgovca in druge, ki so v veliki meri navezani na uradniški stan. Tudi kmetje to dobro vedo in zadnje dneve v mesecu niti ne vozijo na trg svojih pridelkov, ker vedo, da ne bo kupecev. Če je to samo četrtnina meseca, pomeni to toliko kot eno mrtvo leto v četrletju.

Žal, da so vsi taki jasni dokazi bob v steno in da mora iti vse svojo usodno pot. Želimo le, da bi ne prišlo spoznanje prepozno. — Kako malo žrtev je bilo razmeroma treba, da je prišel vsaj do prve zelene veje tako množestven stan kot je kmetiski.

Ne prosimo nikake miloščine, samo opozarjamo, da je molk, ki vlada v tej zadevi zadnji čas pri nas, že znak katastrofe. Kadar je človeku vseno kaj še pride, ne kriči več, ne protestira in se ne brani. Apatija je zadnje poglavje pred popolnim propadom.

Uradništvu je bilo svoječasno svečano obljubljeno, da je redukcija njegovih plač le začasna in da se bo v prvi možni priliki to zopet popravilo. Nekaj popravki so res prišli, a so nam naredili več škode kot koristi. To, kako se je pisalo o tem, da javnost še danes ne veruje kako malenkostni popravki so bili to. Od tedaj so se vse življenjske potrebe zopet podražile najmanj za deset odstotkov.

Govori in piše se o izboljšanju splošnega gospodarskega stanja. Mi teh dobrot pri sebi ne čutimo, pač se pa dobro zavedamo, kako padamo materialno in duhovno. V najozžji zvezi s tem je tudi propadanje našega šolstva.

Neprestana skrb za goli obstanek, lov za postranskimi dohodki in samotno životarjenje ubija današnjega duševnega delavca telesno in duhovno in mu ne daje potrebne energije in vedrega razpoloženja za poklicno delo, kar velja še prav posebno za delo v šoli.

»Primum vivere« — najprej živeti — to resnico nam potrjuje prav nazorno sedanja doba. Ker so usahnili viri materialnega blagostanja, zato pešajo vse panoge kulturne dejavnosti. Na vseh področjih se opaža to. Za vzgled naj nam bo samo literatura, eno izmed najzanesljivejših meril kulturnega stanja kake dobe. Ob samih prevodih živimo, ker se vse ubija z malenkostnimi skrbmi za vsakdanje življenje. Kulturni delavec nima več časa za poglobitev, za študij in ustvarjanje večjih del, ki bi segala v širino in globino.

Nekdaj so bili najštevilnejši odjemalci književnih del ravno uradniki in učitelji. Danes je ta sloj materialno na tleh in pri tem trpi tudi ena izmed najvažnejših kulturnih panog naroda.

Naša dolžnost in potreba je, da ob vsaki priliki opominjamo javnost in vprašujemo odločujoče: »Koliko časa še? Quousque tandem?« —

-ar.

K vzdrževanju nižjeorganiziranih šol

Naše šole so v splošnem že itak gmotno kaj slabo oskrbljene, pa se še v tem celotnem oskrbovanju delajo takšne razlike, da so eno-oddelne in dvo-oddelne šole prav po mačehovsko neupoštevane. Pogledati je treba samo lanskoletno uradno okrožnico, ki daje točno navodila za sestavo in predložitev proračunov. Tam je med drugim zapisano sledeče: za redno izpopolnjevanje zbirke učil je vstaviti za 1 razred, ožir. vzpored. največ 300 din, za 2 razr. 450 din, za 3-4 razr. 600 din itd. Človek mora začen obstat pred takšno nesmiselno progresijo. Za šolo z enim oddelkom, kjer je treba po načrtu obdelati isto snov kot drugod, je določenih za učila samo 300 din, dočim ima možnost nabaviti šola s 4 oddelki za 600 din. To je kričeče nesorazmerje, če pomislimo na sledeča dejstva: 1. Šole z enim, odnosno z dvema oddelkoma so po večini v krajih, kjer so težke terenske razmere, tako da posejajo otroci šolo redno le prav kratak čas. V tem času dobrega običaja pa mora skušati doseči učitelj maksimum vzgojno-učnega uspeha. Pri tem mora v polni meri uporabiti vse pozitivne učne pripomočke, med katerimi so najvažnejši ravno učila, ki pomagajo učencem snov psihološko približati in z nazornostjo temeljito utrditi. Zato so potrebna na enooddelnih in dvo-oddelnih šolah mnogovrstna in dobra učila. Prekrbo teh je treba omogočiti, da ne bo potrebno učiteljem teh šol vzdihovati, ko vzdigujejo danes iz omara stara, raztrgana in prečesto zastarela učna nazorila še iz predvojnne dobe! 2. Za temeljito oskrbo teh šol s prepotrebni učili govore tudi prenatrpani razredi in pa socialno kulturne razmere, iz katerih prihajajo otroci v ta skromna prosvetna žarišča. 3. Nesmisel je opravičevati večji znesek za učila na višjeorganiziranih šolah s tem, da potrebujejo te šole več učil. Od enega in istega učila vsekakor ne potrebuje šola s štirimi oddelki več kosov, kajti na tej šoli gotovo ne bo neobhodno prišlo v »promet« eno učilo

naenkrat v dveh oddelkih. Torej ne bodo nabavljale te šole z več oddelki po dva, tri kose enega učila, marveč bodo kupile raznovrstna učila. To jim je pa tudi omogočeno, saj smejo vstaviti v proračun za učila lep znesek, dočim nižje organizirana šola tega ne sme storiti, čeprav je prav tako potrebna kar najraznovrstnejših sodobnih učil.

Nič boljše ni z določili za učiteljske in šolarske knjižnice. Če gleda človek v okrožnici natisnane številke, se mu zazdi, da učitelj na šoli z enim oddelkom ni potreben tolikšne in takšne samoizobrazbe, kakršne sme in more biti deležen njegov tovariš na šoli s 6, 8 in več oddelki. Ob tej bežni misli se mora grenko nasmehnuti učitelj takšne po mačehovsko osrečene šole, kajti pred očmi ima isti hip tudi že dejstvo, da zahteva njegovo delo mnogo znanja, ki šole omogoči razvoj učinkovite prakse. Pa če pomisli ta učitelj na to, da nima na šoli odnosno v kraju tovariša, ki bi mu posodil to ali ono strokovno knjigo, manjkajočo v skromno založeni šolski omari, da je kulturni center s knjižnico daleč, da je sploh navezan tam na hribu ali v skriti dolini sam nase. Več kot jasno je, da se mora njegov »smisel za sistematično delo« skrhati ob tako šibki gmotni in moralni podpori.

Za šolarske knjižnice pa je treba pribiti dejstvo, da so potrebne novit mladinske književnosti prav tako one po zakotnih hribovskih vaseh, kakor one v večjih gospodarskih središčih, kjer so šole z mnogimi oddelki. Povsod otroci prav radi prebirajo nove knjige, za te pa je potreben večji denar!

Morda bo prišla letos zopet na šole kakšna uradna okrožnica, ki bo točno določila sestavo proračunov

Vsekakor naj bo pri teh navodilih upoštevano dejstvo, da je delo na šolah z enim, odnosno z dvema oddelkoma silno težavno in da je treba te šole vsaj tako kot druge materialno podpreti.

Izseljeniško šolstvo

Ze skoraj sto let odhaja s slovenske grude v tuje dežele množica naših najboljših mož in žena. Amerika, Afrika in Avstralija so postale domovina naših ljudi. Naša kri množi nemški, francoski, belgijski in holandski proletarij. Po vseh kontinentih in obalah, po rudnikih in tovarnah se čuje slovenska govornica. Pod večer toži v nebo slovenska pesem.

Zupančič in drugi so prisluhnili trpljenju naših izseljencev, njih tožne pesmi so se rodile iz tesnobe domotožja in trpljenja našega rodu, ki na tujem dela, se bori, se dviga in pada. Usoda teh beguncev z domačih tal je enaka usodi naših velikih mož: Za življenja bolečine in obup, po smrti ginljivi govori in nagrobni spomeniki...

Vrste nagrobnihi spomenikov našega rodu se množijo: Na zapadu in severu padajo v tuji grob, iz svobode domačih polj beže gladni v neizvestnost tujih mest za kruhom, ki ga jim domovina ni dala...

Doma rešujemo »probleme«, ljudstvo pa beži in oploja tujo kri in tujo moč. Mnogi so se v tujini vzpeli med vrhove veleumov, drugi so padli v nič, a vsi upirajo poglede v domači kraj in pričakujejo vsaj tople besede za ljubezen, ki do rodni tal v njih še vedno kipi. Leta minevajo in njih denar vzdržuje otroke in starše v domovini, dokler se ne potrgajo slednje vezi in ne postanejo tuji lastnim staršem, ženi in otrokom...

Potem sestavljamo statistike. V Argentini biva 20.000 Slovencev, v Avstraliji 400, točno se ni dalo dognati, vsega skupaj živi v tujini dober milijon Slovencev, približno toliko, kolikor doma. Koliko živi v tujini Srbov in Hrvatov pa že ne spada v okvir naših statistik.

Razne statistike prinašajo podatke o darovih, poslanih v domovino, podatkov o naši pomoči izseljencem pa ne pričujemo, da ne bi spravile iz ravnovesja točno utemeljeni proračun, kar bi moglo vznemiriti našo domoljubno in za narod se borečo javnost.

Zavest, da je vendarle treba nekaj storiti, je rodila Rafaelovo družbo. Tako je zopet iz zasebne vzpodbude vzklila organizacija, ki skuša vsaj delno odpopoči, dokler ne stori država svojega. Ker pa zasebnemu društvu primanjkuje gmotna sredstva in tudi oblast, ki v vsakem primeru odloča, tudi to društvu ne bo moglo izpolniti vseh zahtev, ki jih stavi izseljeništvu do domovine.

Edino uradno vez med izseljenci in rojstveno državo tvorijo v tujini komisariati, ki vrše predvsem upravne in nadzorne posle nad našim življenjem. Ti uradi seveda nikakor ne morejo zadostiti kulturnim potrebam izseljencev, kajti niso v ta namen niti ustanovljeni, niti usposobljeni. Tako leži vsa skrb za izobrazbo naših ljudi in za obvarovanje naše besede v tujini na zasebni iniciativi, ki pa ni vedno tvorna, čista in idealna. Kot do-

kaz nam služi dejstvo, da so marsejski zarotniki dobivali denarna sredstva baš od izseljencev. Ako bi pa država prevzela izobrazbo in kulturno delo v izseljeniških središčih, bi se kvarni vpliv političnih agitatorjev kaj močno zmanjšal. Istočasno pa bi bilo tako kulturno, od države po sposobnih učiteljih organizirano delo veliko uspešnejše ter bi v izseljeničih budilo čut ljubezni in odgovornosti do domovine.

Samo država more potom ugodnih pogodb zajamčiti neoviranost kulturnega in narodnostnega dela med izseljenci in le država ima dovolj sredstev, da tako delo gmotno vzdržuje.

Sedanji postopek v tem pogledu nam kaže kaj žalostno sliko: Od države plačanih učiteljev delujejo med slovenskimi izseljenci vsega skupaj štirje. Po eden v Nemčiji, v Belgiji, v Franciji in zdaj v Argentini. Leto-nji razpis učiteljskih mest v tujini je pokazal, da se domovina zaveda važnosti izseljeniškega šolstva. Kakor je pa že v domovini gmotna samostojnost predpogoj uspešnega vzgojnega in učnega delovanja, toliko bolj mora biti izseljeniški učitelj materialno nezavisen, ako hoče uspešno predstavljati naše

Lepo velikonočno darilo hrvatskemu učiteljstvu

Uspeh JUU sekcije za savsko banovino.

Ze na dveh zaporednih pomladanskih zborovanjih smo razpravljali o okrožnicah ljubljanske sekcije JUU, da bi pristopili k obveznemu bolniškemu zavarovanju. Članstvo se je doslej v večini izreklo proti in tako so banovinske skupščine zavrgle plemenite zamisli.

Predlog, ki so ga zavrgli slovenski učitelji, pa so prevzeli naši tovariši v savski banovini. Kakor razvidim iz njihovih glasil, posevčajo bratje Hrvati vso pozornost socialnim ustanovam in dobrinam. Uče se po večini pri nas, a mnoge zadeve izpeljejo tudi na novo.

Prav v poslednjem času, ko so pomladanske bolezn posegle v marsikateri proračun, da smo izdali za bolne družinske člane več kakor smo namerjali, sem prejel v roke okrožnico savske sekcije JUU, ki poroča o lepem uspehu.

Hrvatskim učiteljem je uspelo, da so sklenili dogovor z Lekarniško zbornico, ki bo dajala vsem članom JUU 25 % popust na vsa zdravila. Gotovo lep uspeh naših hrvatskih kolegov.

Naj poudarim nekatere točke iz tega dogovora, ki naj služijo tudi naši sekciji za pobudo.

VSEBINA:

Koliko časa še?
K vzdrževanju nižjeorganiziranih šol.
Izseljeniško šolstvo.
Lepo velikonočno darilo hrvatskemu učiteljstvu.
Bolgarske učiteljice v Sloveniji.
UČITELJSKI POKRET: Naša nova anketa. — Osnovanje odborov za proučevanje ljudske prehrane.
Splošne vesti. — Osebnne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Rangna lista. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

šolstvo, prosvetno oblast in našo kulturo v tujini. Ako se mora učitelj v domovini odtegniti kulturnim prireditvam radi nezadostnih prejemkov, tega ne sme storiti izseljeniški učitelj, ker tujina njegove odsotnosti ne bi opravičila, niti razumela. Prav tako bi bil slab običaj učitelj kaj slab predstavitelj prosvetne oblasti. Vrh tega sama izseljeniška služba nalaga mnoge izdatke, kakor: pota k izseljenim družinam, intervencije, prirejanje predstav itd.

Položaj izseljeniških učiteljev ni jasen. Kolikor je znano, se plačujejo nekateri iz prosvetnih sredstev, drugi celo iz sredstev, namenjenih zunanji politiki. Ta nejasnost glede resorne opredelitve, a istočasno razlike med učiteljskimi plačami in tujimi valutami ter razlike v plačah med izseljeniški učitelji samimi, zahteva v interesu naše prosvete v tujini, da se izseljeniška učiteljska služba uredi s posebno uredbo, ki bo zahtevala primerno usposobljenost za to službo, urejala odnos izs. učiteljev do nadrejenih oblasti, predpisala učiteljstvu delokrog in jih gmotno osamosvojila.

Delokrog izseljeniškega učitelja je dokaj širši in kočljivejši: Delo v šoli, ki ga vrši v tuji državi, mogoče celo med napetimi nacionalizmi, zahteva mnogo zmožnosti in uvidnosti. Svoje delo mora spraviti v sklad s potrebami izseljencev, ter naše in tuje nadrejene oblasti.

Mora biti žarišče naše kulture, vzpodbudna in tvorna sila pri vseh kulturnih naših prireditvah ter predstavitelj naše kulture in našega učiteljskega stanja.

Mora biti družabno središče izseljencev, zatočišče pregananih in nesrečnih naših ljudi, vse dotlej, dokler ne pomaga naša ali tuja oblast.

To delo, ki ga vrši brez moralne opore okolice, v kateri živi in dela, zahteva zdravega, razumnega in gmotno nezavisnega človeka. V vsakem drugem primeru bi bila izseljeniška učiteljska služba nezadostna, ali celo škodljiva šoli, izseljencem in ugledu naše države.

Dokler ne bo urejena izseljeniška učiteljska služba, je nemogoče govoriti o očuvanju narodne biti in naše kulture v tujini. Šele sposobno učiteljstvo bo zmožno obvarovati našega človeka narodnega in moralnega propada.

Ko se po svetu širijo gesla »kjer naš človek, tam naša država«, ko raznarodovalna služba nekaterih držav zatira vsak naš glas v tujini, je sveta in neodložljiva dolžnost države, da očuva naš narod vsaj tam, kjer se da, narodne smrti, ako jim že ni mogla preskrbeti kruha v domovini.

Naš narod umira doma od jetike, zunaj tone v tujem narodnem morju. Ali naj poslednji zalavimo skalo na grob slovenskega človeka?

Db.

in družine, ki imajo zaradi težjih bolezni večje izdatke, pa si bodo poravnava zdravil raztegnili na daljšo dobo.

Za člane JUU in sreska društva odnosno sekcije ne nastajajo s tem dogovorom nikake posebne težave. Posameznik lahko kupuje zdravila v poljubni lekarni. Niti sresko društvo, niti sekcija ne sme vplivati na člane, v kateri lekarni naj kupujejo zdravila.

Dogovor podpisuje za vsa društva sekcija, zato ga ne morejo preklicati posamezna sreska društva JUU. Vendar imajo pravico na popust le člani tistih društev, ki so se izrekli za ta dogovor in pristala na delo, ki jim ga nalaga dogovor (pobiranje in izročanje denarja, blanket itd.)

Zagrebska sekcija je dala svojemu članstvu izredno lepo darilo za letošnje prire. Prav bo, če tudi naša sekcija oskrbi za slo-

vensko učiteljstvo podobno socialno in materialno ugodnost. Vsi učitelji, zlasti pa iz oddaljenih krajev, bodo za tak dogovor med zastopniki našega učiteljstva in Lekarniške zbornice zelo hvaležni. Mi na deželi vemo, kako so udarjeni naši člani, če zbolijo. V našem sresu so odročni kraji, kjer mora šteti učitelj od 500 do 700 dinarjev, če pride zdravnik na enkratni pregled v hišo.

Hrvatski lekarnarji so se izkazali z dogovorom med zagrebško sekcijo zelo naklonjene učiteljstvu JUU. Priznavajo s tem težavno finančno stanje v učiteljskem stanu in mu žele pomagati v humanem smislu. Ker so dosegli tak dogovor tovariši v Zagrebu, pričakujemo analogno, da ga bo možno doseči tudi slovenskemu učiteljstvu.

Jože Župančič.

bolgarske pevke. Po koncertu se je razvila prijetna družabna zabava, na kateri je tudi »Trboveljski slavček« odpel nekaj pesmic.

Ponoči so naše tovarišice iz Bolgarije zapustile Slovenijo in se odpeljale proti Beogradu, kjer priredijo tudi koncert.

Vso organizacijo koncerta in turneje po Sloveniji, kakor tudi sprejemov in oskrbe je vodil Učiteljski pevski zbor sekcije JUU. In

da je šlo vse po programu, sta skrbela predsednik in tajnik UPZ tov. Supančič in Rupnik. K tako lepemu moralnemu in gmotnemu uspehu koncertov, so pa pripomogli vsa društva, ki so sodelovala pri organizaciji sprejemov, bivanja in koncertov bolgarskih učiteljic v Sloveniji.

toda kljub temu so odšle naše bolgarske tovarišice iz Slovenije z najlepšimi vtisi.

Učiteljski pokret

Naša nova anketa

V zadnji številki »Tovariša« smo priobčili članek prof. K. Breslerja o raziskovanju prehranjenosti naših otrok. Obljubili smo tudi nadaljevanje te razprave. Medtem pa se je izkazalo, da raziskovanje prehrane se ne more biti aktualno in smo razpisali anketo samo o delu in telesnem razvoju šolske dece. Vzrokov za to je več. Predvsem bi nam za raziskovanje prehrane primanjkovalo časa in bi bili z delom preveč obremenjeni. Drugi, še večji vrok je, da bi teh izsledkov v letošnji »Prosveti« ne mogli objaviti, ker je obseg »Prosvete« iz finančnih razlogov omejen na minimum. Zato smo se odločili, da bomo vprašanje prehrane, ki je odločilno za raziskovanje telesni in duševni razvoj šolske mladine, izčrpnije obravnavali v prvi dvojni številki »Prosvete« prihodnjega leta.

Tisti, ki ste prejeli nove anketne pole in ste že sodelovali pri prvi anketi, anketirajte po možnosti iste otroke. Vsi drugi, ki bi radi pri anketi sodelovali, se radi anketnih pol obrnite na naslov: O. Hudales, Smartno ob Paki. Izpolnjene pa vrnite sigurno do 15. maja 1938. na naslov: Martin Mencej, Šoštanj. Anketa nikomur ne bo delala težav; tov. J. Dolgan jo je n. pr. že vrnil izpolnjeno, zato navedeni rok nikakor ni prekratek.

Popravlil Po neljubi pomoti je v zadnji »Prosveti« izostalo ime tov. Milana Jereba iz Letuša, ki je pri zadnji anketi vestno in požrtvovalno izpolnil svojo nalogo. Podatki in poročila njegove anketne pole so bili uporabljeni v razpravi o stanovanjskih prilikah v polindustrijskih krajih.

Osnovanje odborov za proučevanje ljudske prehrane

V zvezi z našim člankom »Kako in s čim se hrani naše ljudstvo« se nam je posrečilo zvedeti še nekaj podrobnosti o organizaciji te akcije, ki jih tukaj sporočamo zainteresiranim učiteljem-pokretšem.

Minister socialne politike in narodnega zdravja je predpisal, na osnovi Uredbe o organizaciji in delokrogu Centralnega higienskega zavoda in v zvezi s priporočilom Mešanega odbora za problem prehrane pri Društvu narodov, poseben Pravilnik o državnem odboru za proučevanje ljudske prehrane.

Ta odbor predstavlja po svojem položaju strokovno-posvetovalno telo pri Ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja ter je priključen Centralnemu higienskemu zavodu v Beogradu. Njegova naloga je, da skrbi za smotno proučevanje ljudske prehrane in to v zvezi s klimatsko - terenskimi, ekonomskimi, socialnimi, etničnimi, higien-skimi in prosvetnimi razmerami naše države. V to svrhu bo ta odbor v stalnih zvezah z Mešanim odborom za prehrano pri Higienški sekciji Društva narodov ter bo sodeloval v njegovem delu. Doma, v državi, bo ta odbor za dosego svojega smotra preko pristojnih oblasti, ustanov in organizacij ugotavljal in proučeval: načine prehrane v različnih razmerah, načine pripravljavanja hrane, načine proizvodnje in shranjevanja pridelkov, minimalno in maksimalno količino potrebnega živeža za življenje različnih skupin prebivalstva z ozirom na spol, starost, poklic in običaje dotičnega kraja, hranjivo in higiensko vrednost živeža, vpliv ljudske prehrane na zdravstveno stanje, na pojavo bolezni in rasno biološko vrednost ljudstva (!). Nadalje je naloga tega odbora še proučevanje in predlaganje standarda na prehrano posameznih skupin prebivalstva, stavljanje predlogov o racionalni prehrani, propagiranje zdrave prehrane, zbiranje raznih podatkov o proizvodnji agrarnih in živinorejskih proizvodov in o vseh ostalih pojavih, ki so v kakršni koli zvezi s prehrano ljudstva.

Poleg vsega tega ima odbor dolžnost, da predlaga koordinacijo dela raznih uradov, ustanov in društev na področju ljudske prehrane, da daje s tem svoje mnenje, da vrši nadzorstvo nad proučevanjem ljudske prehrane in da priporoča sredstva za izboljšanje in ureditev fiziološke prehrane in da je v ozki zvezi in v stalnem sodelovanju z organi-

zacijami, ki se bavijo s tem važnim problemom ter sploh z znanstvenim proučevanjem ekonomskih in socialnih razmer našega delovnega ljudstva (torej tudi z Učiteljskim pokretom in Pedagoško centralo).

Državni odbor za proučevanje prehrane bo imel dvakrat letno svoje sestanke. Ta odbor sestavljajo: predstavniki Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, Ministrstva poljedelstva, Centralnega higienskega zavoda, Ministrstva vojske in mornarice, trgovine in industrije, financ, notranjih poslov, pravde ter končno Ministrstva prosvete, Narodne banke, Agrarne banke, Privilegirane izvoznega društva, Centrale industrijskih kooperacij, Glavne zadrzne zveze, Centralnega tajništva delavskih zbornic, Rdečega križa, zdravstvenih zadrug, Obrtniške zbornice in končno predstavniki banovinskih odborov, ki se bodo ravno tako ustanovili. Področje dela tega državnega odbora je vsa država. Posamezne članice postavljajo minister socialne politike in narodnega zdravja in sicer za tri leta. Vse dolžnosti so častne in brezplačne. Po potrebi se lahko poleg banovinskih odborov ustanovljajo še krajevni odbori za proučevanje tega problema.

Državni odbor bo vse rezultate proučevanja publiciral v obliki strokovnih in znanstvenih publikacij svojih predstavnikov in sodelovalcev. V načrtu je tudi poseben časopis za propagando pravilne prehrane.

To so v glavnem določbe tega pravilnika, ki stopa te dni v veljavo. Mi ponovno odobravamo in pozdravljamo to akcijo, ker bo vsaj delno dvignila interes za resnične potrebe našega delovnega ljudstva ter dala tako iniciativo za marsikateri še nerešeni, pereči problem. Mnogo je slovenskega učiteljstva, ki se je že iz lastnega interesa bavilo z gospodarskimi in družabnimi problemi kmečkega in delavskega ljudstva. Med njimi je precej priznanih in odličnih delavcev na tem področju. Zato smo upravičeno prepričani, da merodajne oblasti ne bodo prezle slovenskega učiteljstva pri imenovanju državnega in banovinskega odbora za proučevanje ljudske prehrane. To tem prej, ker so učitelji prav za prav edini intelektualci, ki živijo v stalnem in neposrednem stiku s širokimi ljudskimi sloji ter so menda med vsemi na tem problemu najbolj zainteresirani in k temu delu prvi poklicani. P. S.

Bolgarske učiteljice v Sloveniji

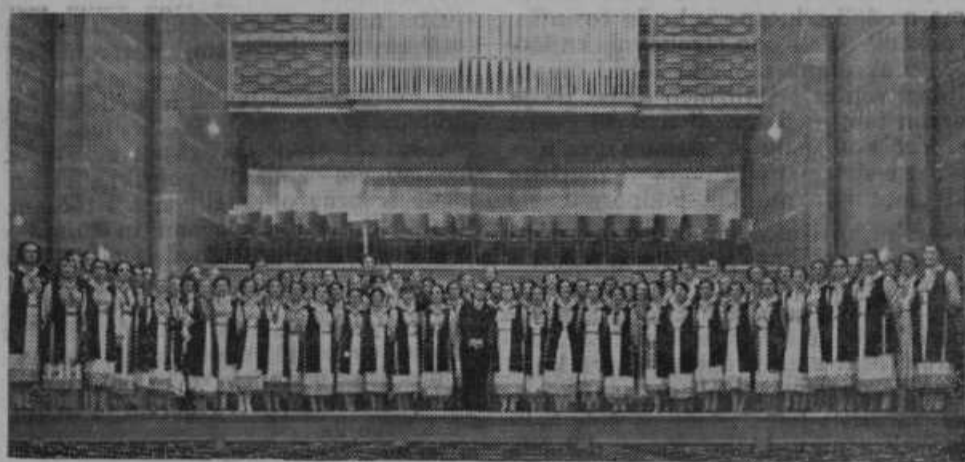
Lepi sprejemi v Ljubljani, Škofji Loki in Trbovljah — triumf bolgarske narodne pesmi. — Utrjevanje vezi med bolgarskim in jugoslovanskim učiteljstvom.

V nedeljo zvečer je prispel v Ljubljano pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije. 60 naših tovarišic je prišlo iz bolgarske prestolnice, da nas seznanijo z lepo bolgarsko pesmijo, da spozna lepote naših krajev in da vrne obisk našega učiteljskega pevskega zbora v Bolgariji.

Z isto gostoljubnostjo, z istimi bratskimi občutki in s prav istim navdušenjem kot so sprejemali v Bolgariji naše tovarišice in tovarišice o priliki turneje Učiteljskega pevskega zbora, je sprejela Slovenija naše bolgarske tovarišice.

vzvalovila navdušenja, ko so vstopile na oder bolgarske učiteljice v lepih, živopisnih narodnih nošah. Še večje pa je bilo navdušenje, ko so zadonele krasne bolgarske narodne pesmi. Od točke do točke se je stopnjevalo navdušenje in mnoge pesmi so morale ponavljati. Koncert se je začel z našo in bolgarsko narodno himno, a na koncu je zbor zapel »Rodna pesem« in »Hej Sloveni«.

V skromno priznanje lepega uspeha in umetniške višine, ki so jo dosegle bolgarske tovarišice s svojim koncertom, so jim poklonili pevski zbor JUU, Splošna ženska zveza

Pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije.

Na kolodvoru v Ljubljani se je zbrala ogromna množica prebivalstva, med katerim je bilo videti zelo mnogo učiteljev in učiteljic iz Ljubljane in pa tudi iz podeželja, ker so bili mnogi v Ljubljani na velikonočnih počitnicah. V imenu kraljevske banjske uprave je pozdravil goste načelnik prosvetnega oddelka gospod dr. Lovro Sušnik, a v imenu JUU, Učiteljskega pevskega zbora in v imenu slovenskih učiteljic jim je želel prav pristrčno dobrodošlico predsednik sekcije tovariš Metod Kumelj. Pozdravili so jih še g. Rasto Pustoslavšek za Bolgarsko-jugoslovansko ligo, g. Govekarjeva v imenu žena, g. Atanasov za bolgarske akademike in g. Pečenko za Hubadovo župo.

Po uradnih pozdravih se je razvila ogromna povorka na čelu katere je korakala vojaška godba. Ljudstvo je prav pristrčno pozdravljalo naše tovarišice iz Bolgarije, ki so bile zelo radostno presenečene nad pristrčnimi ovacijami.

V ponedeljek popoldne je imela tovarišica Vesela Vitanova predavanje o Bolgarski ženi. Tega predavanja, ki ga je vodila podpredsednica sekcije tovarišica Završanova, so se udeležile zastopnice in članice vseh ženskih društev mesta Ljubljane. S svojim zanimivim opisovanjem razvoja bolgarske žene je žela predavateljica lepo priznanje in zahvalo, ki jo je v imenu prisotnih žena izrekla tovarišica Završanova, poudarjajoč, da je prav udeležba na sestanku pokazala, da imamo potrebe in zahteve, v katerih so lahko edine in združljive prav vse žene. Predavanje je iz bolgarščine sproti prevajala tov. Hočevarjeva.

Za večerni koncert v filharmonični dvorani je vladalo zelo veliko zanimanje in so bili že tekot dopoldneva razprodani prav vsi prostori. Dvorana, nabita do zadnjega kotička, je

in Kolo jugoslovanskih sester venče, šopke in tudi darila.

Po koncertu je bil v kletnih prostorih Zvezde družabni sestanek, za katerega je bilo zelo veliko zanimanje in so morali mnogi oditi, ker niso dobili več prostora. Razvila se je živahna in nepriljubljena zabava, na kateri smo se seznanili z našimi tovarišicami iz Bolgarije ter v prijaznem razgovoru skušali spoznati razmere, v katerih deluje bolgarsko učiteljstvo.

V torek so se odpeljale pevke s posebnimi avtobusi na Bled, da si ogledajo tudi lepote naše Gorenjske. Od tam so odšle mnogi v Škofjo Loko, kjer je bil zvečer prirejen koncert. Tudi Škofja Loka je nadvse pristrčno in navdušeno sprejela naše tovarišice, in do zadnjega kotička napolnjena dvorana je pokazala, da tudi v naših podeželskih mestih želijo spoznati bolgarsko pesem in da je že povsod močno razvita ideja bratskega zblizanja med Bolgarijo in Jugoslavijo. Po koncertu je bil pristrčno družben večer, na kar se je pevski zbor sofijskih učiteljic povrnil v Ljubljano.

V sredo dopoldne so si ogledale še nekatere znamenitosti Ljubljane in se popoldne poslovile od naše prestolnice. Lepi vtisi, pristrčni sprejemi in navdušeni pozdravi, vse to se jim je vtisnilo kot neizbrisni spomin na Slovenijo, kajti prepričale so se, da ideja bratskega zblizanja med jugoslovanskimi narodi ni samo fraza, ampak živa resnica in potreba nas vseh.

Tudi Trbovlje, črni revir in največje bivališče naših rudokopov je nadvse pristrčno sprejelo bolgarske goste. Šolska mladina, vsa društva, »Trboveljski slavček« in tudi utrjeni rudarji, vse je prav pristrčno pozdravljalo

REDKA PRILIKA!

Kmetiskim in gospodinjskim nadaljevalnim šolam, šolarskim in učiteljskim, pa tudi drugim knjižnicam, sadjarskim in vrtnarskim in kmetijskim podružnicam ter gospodarskim zadrugam nudimo nastopno zbirko strokovnih knjig po polovični ceni:

Več dobre krme 10 din, Planšarstvo 40 din, Naša zelenjad 8 din, Naša prašičjereja 8 din, Umno kletarstvo 8 din, Veterinarska higiena 10 din, Kmetovalčev svetovalec 10 din, Lan in konoplja 10 din, Kmetško kokošarstvo 10 din, Pojasnilo h knjigi več dobre krme 1 din, Ljudska astronomija 20 din.

Kdor naroči vse našete knjige, jih dobi za 100 din poštne prosto.

Ker zaloga ni velika, naročite čim prej v **KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI ALI V NJENI PODRUŽNICI V MARIBORU**

Plačilo naročenih knjig izvršite lahko pozneje, ali tudi v obrokih.

Splošne vesti

KONCERT MLADINSKEGA ZBORA IZ DOBJA V JURKLOSTRU

V nedeljo 10. aprila je priredil mladinski pevski zbor iz Dobja v Jurklostu pevski koncert, na katerem je izvajal 18 pesmi, nekatere celo najnovejšega kova. Zbor šteje 70 pevcev in obstoja eno leto. Program, ki ga je zbor podal, dokaj brezhibno in z občutkom, je vendar dokazal, da je sestavljen malo pretežno. Med drugimi je bila na programu znana »Cače moja« — ki jo je zbor odpel sicer eksaktno, vidi se mu pa, da obvlada pesem ritmično in intonačno, ni pa še prodril v čustveno plat skladbe. Med ostalimi pesmimi je prevladoval Adamič, ki ima pač vedno uspehe, nato nekaj narodnih in harmoniziranih. Zbor je enotno oblečen, kar je gotovo dokaz, da namerava pevovodja tov. Korošec iz njega ustvariti družino trajne veljave in umetniško podkrepjeno. Pohvalno je treba omeniti sigurno intonacijo, dobro disciplino ter veliko veselje do petja z otroške in pevovodjeve strani, kar je gotovo temelj za vsak zbor slične vrste. Zbor bi zaslužil malo boljši obisk. Pristavljam pa, da je pri čistih umetniških zborih treba izpustiti vsako tendenčno stran. G. R.

POZIV. Šolska upraviteljstva prosimo, da posredujejo pri svojih krajevnih šolskih odborih za čim hitrejšo kritje zaostale naročnine »Popotnica«. Neko sresko učiteljsko društvo je storilo v tem pogledu važen korak. Obrnilo se je na sresko načelstvo s prošnjo, da odtegne o priliki izplačila dotacij dolžno naročnino lista vsem onim šolam, ki te še niso plačale in jo v celoti nakaže tukajšnji sek-

ciji. To je razveseljiv pojav in res posnemanja vreden. Pri tem pa ne pozabite tudi na dolžno naročnino iz prejšnjih let. Uprava.

— Društvo upok. učiteljstva je imelo pretekli četrtek, 21. t. m., svoj redni letni občni zbor pri Novem svetu. Vodil ga je njegova predsednik tovariš Hinko Šumer. V svojem govoru se je najprej spominjal 19 v preteklem letu umrlih članov. Njih spomin so navzoči počastili s slava klicem. Dalje je podal sliko o delovanju društva za preteklo leto, ki je bilo za društvo v vsakem oziru aktivno, bodisi v gmotnem oziru, kakor tudi na številu članstva. Na posmrtninah se je izplačalo nad 41.000 din. Lepa vsota, ki je kaj prav prišla postavnim dedičem ob takem žalostnem in težkem času. Tudi na številu članstva je društvo zaznamovalo napredek. Začetkom leta 1937. je imelo društvo 347, a koncem leta 363 članov. Poročilo predsednika je bilo vzeto brez ugovora na znanje. — Sledilo je tajniško in blagajniško poročilo. Pri zadnjem se je sprožila daljša debata, v katero je poseglo več tovarišev. Po poročilu nadzorstva je bila izrečena odboru razrešnica. — Bilo je iznešenih več nasvetov in predlogov v dobro in napredek društva. — Zadnja točka so bile volitve, ki niso prinesle druge spremembe, kakor da je prišel v odbor tovariš Iv. Šmajdek, ki je prevzel posel blagajnika. Po eni in pol uri je predsednik zaključil občni zbor z vabilom na stanovske sestanke, ki se vrše vsak prvi četrtek v mesecu popoldne pri Novem svetu, kjer ima odbor ta dan odborovo sejo. — Udeležba članstva je bila zadovoljiva. Ob upokojitvi večina tovarišev in tovarišic izstopi iz učiteljske organi-